

סוכה מט

דרשה על השיתין: אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: שיתין מששת ימי בראשית נבראו, שנאמר **חמוקי ירכיב כמו חלאים מצעה ידי אמן**.

אלו השיתין	חמוקי ירכיב
שמחוללין ויורדין עד התהום	כמו חלאים
זו מעשה ידי אומנותו של הקדוש ברוך הוא	מצעה ידי אמן

בריינתא לחזק: תנא דבי רבי ישמעאל: **בראשית**, אל תיקרי בראשית אלא ברא שית.

עוד על השיתין: תניא, רבי יוסי אומר: **שיתין מחוללין ויורדין עד תהום, שנאמר אע"כ נא ל'דידי שירת דודי לכראו כרם היה ל'דידי בקרן בן אמן. ויצלקה ויסקלה ויטעהו סרק ויבן מנדף מתוכו ומט יקב חצב בו**.

זו בית המקדש	ויטעהו סרק
זה מזבח	ויבן מנדף מתוכו
אלו השיתין	ומט יקב חצב בו

דעה אחרת בענין השיתין: תניא, אמר רבי אלעזר בר צדוק: **לול קטן היה בין כבש למזבח במערבו של כבש, ואחת לשבעים שנה פרחי כהונה יורדין לשם ומלקטין משם יין קרוש שדומה לעיגולי דבילה, ובאין ושורפין אותו בקדושה, שנאמר בקדש הסק נסק סכר לה'** כשם שניסוכו בקדושה כך שריפתו בקדושה.

שאלה: מאי משמע?

תשובה: אמר רבינא: אתיא **קדש קדש**, כתיב הכא **בקדש הסק נסק** וכתיב התם **ולכרת את הנותר באכא יאכא כי קדש הוא**.

הבאת משנה ותיאורו לאחת השיטות שנלדמו: כמאן אזלא הא דתנן **נסכים, בתחילה - מועלין בהן, ירדו לשיתין - אין מועלין בהן**.

גירסה 1 - הצעה: לימא רבי אלעזר בר צדוק היא. דאי רבנן - הא נחתו להו לתהום!

דחייה: אפילו תימא רבנן, בדאי קלט.

גירסה 2 - הצעה: ואיכא דאמרי: לימא רבנן היא ולא רבי אלעזר בר צדוק, דאי רבי אלעזר - אכתי בקדושתיהו קיימי!

דחייה: אפילו תימא רבי אלעזר, אין לך דבר שנעשה מצותו ומועלין בו.

עוד בענין השיתין: אמר ריש לקיש: בזמן שמנסכין יין על גבי מזבח פוקקין את השיתין, לקיים מה שנאמר **בקדש הסק נסק סכר לה'**.

שאלה: מאי משמע?

תשובה: אמר רב פפא: **סכר** - לשון שתיה, לשון שביעה, לשון שכרות. דברים שאפשר ללמוד מזה:

1. אמר רב פפא, שמע מינה: כי שבע איניש חמרא - מגרוניה שבע.
2. אמר רבא: צורבא מרבנן דלא נפישא ליה חמרא - ליגמע גמועי. נוהג של רבא לפי זה: רבא, אכסא דברכתא אגמע גמועי.

עוד דרשה על הפסוק משיר השירים שמצוטט בתחילת הדף:

שיר השירים פרק ז פסוק ב

מה יפו פעמיך בפעלים בת נדיב חמוקי ירכיב כמו חלאים מצעה ידי אמן: דרש רבא:

מה יפו פעמותיהן של ישראל בשעה שעולין לרגל	מה יפו פעמיך
בתו של אברהם אבינו, שנקרא נדיב, שנאמר נדיבי צא"ט נאסכו צט אלהי אברהם . אלהי אברהם ולא אלהי יצחק ויעקב? אלא: אלהי אברהם שהיה תחילה לגרים.	בת נדיב

דרשה אחרת על הפסוק: תנא דבי רב ענן: **מאי דכתיב חמוקי ירכיך** למה נמשלו דברי תורה כירך - לומר לך: **מה ירך בסתר - אף דברי תורה בסתר.**

דרשה אחרת עם אותו מסר: והיינו דאמר רבי אלעזר: **מאי דכתיב ה'יד לך אדם מה טוב ומה ה' דורס חמק כי את צלות משפט ואהבת חסד והצנע לכת עם אלהיך.**

צלות משפט	זה הדין
ואהבת חסד	זו גמילות חסדים
והצנע לכת עם אלהיך	זו הוצאת המת והכנסת כלה לחופה

והלא דברים קל וחומר: ומה דברים שדרכן לעשותן בפרהסיא - אמרה תורה הצנע לכת, דברים שדרכן לעשותן בצנעא - על אחת כמה וכמה.

עוד דרשות של ר' אלעזר – בעניין גמילות חסדים וצדקה ועוד עניינים אחרים:

1. אמר רבי אלעזר: גדול העושה צדקה יותר מכל הקרבנות, שנאמר **צדקה וחסד** נבחר לה' מנחת.
2. ואמר רבי אלעזר: גדולה גמילות חסדים יותר מן הצדקה, שנאמר **זרעו לכם לצדקה וקצרו לפי חסד**. אם אדם זורע - ספק אוכל ספק אינו אוכל, אדם קוצר - ודאי אוכל.
3. ואמר רבי אלעזר: אין צדקה משתלמת אלא לפי חסד שבה, שנאמר **זרעו לכם לצדקה וקצרו לפי חסד**.

ברייתא בנושא גמילות חסדים וצדקה: תנו רבנן:

בשלושה דברים גדולה גמילות חסדים יותר מן הצדקה

צדקה	גמילות חסדים
בממונו	בין בגופו בין בממונו
לעניים	בין לעניים בין לעשירים
לחיים	בין לחיים בין למתים

4. ואמר רבי אלעזר: כל העושה צדקה ומשפט - כאילו מילא כל העולם כולו חסד, שנאמר **אזה צדקה וחסד חסד ה' מלאה הארץ**. שמא תאמר כל הבא לקפוץ קופץ - תלמוד לומר **מה יקר חסדך אלהים** (חסד ה' מלאה הארץ) וגו', יכול אף ירא שמים כן - תלמוד לומר **וחסד ה' מצולס וצד צולס על יראיו**.
 5. **דרשה אחרת על הפסוק האחרון:** אמר רבי חמא בר פפא: כל אדם שיש עליו חן בידוע שהוא ירא שמים, שנאמר **חסד ה' מצולס וצד צולס על יראיו**.
- ואמר רבי אלעזר: **מאי דכתיב פיה פתחה כחכמה ותורת חסד על לשונה** וכי יש תורה של חסד ויש תורה שאינה של חסד?

תורה שאינה של חסד	תורה של חסד	
שלא לשמה	תורה לשמה	גירסה 1
שלא ללמדה	תורה ללמדה	גירסה 2

